Ankenævnet for Forsikring

892/12

Den 14. maj 2012 blev i sag nr. 81.099:

xxxxxxx xxxx xxxx
xxxxxxxxxxxxx xx xxxxx
xxxx xxxxxxx

mod

AP Pension
Østbanegade 135
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har en individuel pensionsordning i AP Pension. Han klager over, at selskabet har afvist at udbetale ydelser ved invaliditet efter 1/2 2008.

Selskabet har henvist til, at det ud fra det foreliggende lægelige materiale ikke er dokumenteret med tilstrækkelig sikkerhed, at klagerens generelle erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3 på grund af sygdom eller ulykke.

Den tegnede forsikring giver ret til invalidepension og præmiefritagelse, såfremt forsikrede på grund af sygdom eller ulykke mister mindst 2/3 af erhvervsevnen. Der er en karenstid på 3 måneder.

Klageren, der er født i 1955, er efter 8 år i folkeskolen uddannet kommis i 1974. Siden 1980 har han arbejdet som chauffør/flyttemand. I 2007 oplevede han lavtsiddende lændesmerter lokaliseret lidt mod venstre, uden at der har været udstråling til under knæniveau. Efterhånden forværredes smerterne, og han søgte derfor kiropraktisk behandling. Fra omkring april/maj måned 2008 havde han dagligt besvær og blev sygemeldt fra august måned. Røntgenundersøgelse den 26/9 2007 har vist lette følger efter en morbus Scheuermann og middelsvære lumbale diskusdegenerationer.

I december 2008 blev han efter det oplyste i sagen opsagt på grund af omstruktureringer.

En speciallæge i arbejdsmedicin har i udtalelse til Arbejdsskadestyrelsen den 13/1 2009 bl.a. anført:

"Objektivt
53-årig mand med udseende svarende til alder, høj, spinkel af bygning, rank. Bevæger sig frit og ikke umiddelbart smertepåvirket. Der ses en lige ryg uden tegn på skoliose. Er stort set udslettet lændelordose med svært indskrænket bevægelighed. Schoberts tal 15/19. Finger-gulvafstanden 20 cm.
Hæl- og tågang er normal.
Undersøgelse på lejet: Der angives doorbell-fænomen over L3, L4 og L5 med positiv springingtest.
Der er ømhed ved dyb palpation svarende til venstre glutealregion, men herudover normale forhold, specielt ingen sensibilitetsforstyrrelser.
Underekstremiteter: Lasequé negativ. Normale egale dybe senereflekser. Normale egale perifer sensibilitet og normal kraft og tonus.
Højde: 177 cm, vægt 82 kg.
…
Har det sidste 1½ års tid udviklet gradvist tiltagende smerter over lænden med udstråling til venstre balle, men uden tegn på diskusprolaps eller radikulære symptomer i øvrigt.
Røntgenologisk er der påvist middelsvære degenerative forandringer, men herudover normale forhold.
Objektivt er der konstateret en stiv lige ryg med ømhed, men herudover normale forhold.
Jeg vurderer, at hans arbejde som flyttemand gennem 23 år har indebåret en øget risiko for udvikling af kroniske lænderygsmerter. Han har haft mulighed for at blive aflastet i arbejdet, men er netop blevet afskediget og er tilrådet fremover et ikke-rygbelastende arbejde."

I generel helbredsattest af 2/10 2009 til kommunen har lægen bl.a. anført:

"**5. Beskrivelse af funktionsevnen**
Har problemer med arbejde hvor ryggen må holdes i samme stilling mere end ca. 1 time og således ondt ved at sidde, eller stå gennem længere tid. Får hurtigt smerter ved løft, klarer dog på gode dage at løfte en kasse øl til 1. sal.
…
7. Forslag til socialmedicinske behandlingsmuligheder
…
Der er ingen umiddelbare forslag til behandling. Omskoling er besværliggjort af [klagers] problemer med ordblindhed."

Arbejdsskadestyrelsen har i udtalelse af 12/2 2010 anerkendt klagerens lidelse som en arbejdsskade. Styrelsen har fastsat det varige mén til 10 % og erhvervsevnetabet til 15 %. Af udtalelsen fremgår endvidere bl.a.:

"Du har været ansat som flyttemand ved … fra 2. februar 1985 til den 30. januar 2009. Du har været flyttechauffør og lagermedarbejder, hvor du kørt lastbil og truck samt flyttet møbler, bo og flyttekasser.

Du var fra den 1. januar 2008 til 31. juli 2008 i virksomhedspraktik i virksomheden. I denne periode og i den periode hvor du var på nedsat tid fik du ikke løn. Efter arbejdsprøvningen blev du tilbudt et arbejde på lageret med minimale løft, men hvor din løn var lavere. Du arbejder dog ikke længere for virksomheden, og din arbejdsgiver oplyser at det skyldes omstruktureringer. Du stoppede endeligt den 31. januar 2009.

Din arbejdsgiver oplyser, at du var langtidssygemeldt fra den 6. august 2007 til 31. december 2007. Af de kommunale akter fremgår, at du i arbejdsprøvningen skulle starte med 20 timers arbejde og derefter langsomt øge arbejdstiden. Du har skånebehov overfor rygbelastende arbejde. Formålet med arbejdsprøvningen var at afklare dine muligheder på arbejdsmarkedet og afklare om der var mulighed for en ansættelse på ordinære vilkår.
…
Fordi du har haft en usædvanlig lang belastningsperiode på 22 år og akavede løftestillinger, har vi nedsat kravene til den samlede daglige løftemængde og til vægten af enkeltløftene.

Vi har også lagt vægt på, at der er god tidsmæssig sammenhæng mellem lænderygsmerternes opståen og den påvirkning, du har været udsat for på dit arbejde, da smerterne opstod efter cirka 20 års arbejde."

Af lægesamtale i kommunalt regi af 17/2 2010 fremgår bl.a.:

"**Aktuelle helbredsmæssige klager**
[Klager] har konstante smerter i lænd og med udstråling på bagsiden af venstre lår. Smertestyrken er cirka 4-5 på en skala fra 1 til 10. Smerterne forværres ved foroverbøjning. [Klager] går sjældent længere end en kilometer og kører ikke lange bilture. Han skåner ikke ryggen i forbindelse med f.eks. støvsugning eller at bære varer, men kan ikke se sig selv i et arbejde med tunge løft.
I arbejdsprøvningen på arbejdsmarkedscentret har han tendens til forværring af smerterne. [Klager] overvejer, om det skyldes, at han ikke kan gå hen at lægge sig, henholdsvis sidde i lænestol. På en hverdag i hjemmet, når han er alene hjemme, sover han til kl. 10.00 - 11.00, og alt foregår i mere roligt tempo end når han skal være på værkstedet.
Nattesøvnen er upåvirket af smerter.

Vedr. medicin
Tager ikke medicin. 'Gider ikke rende rundt og ta' alle de piller' - tager evt. en enkelt øl til natten - der kender man bivirkninger.
…
Vedr. lægelig dokumentation
Det fremgår af generel helbredsattest, at [Klager] indimellem har kontakt til kiropraktor, at han er instrueret i korrekt løfteteknik og har en stærk muskulatur. Er i medicinsk behandling i form af smertestillende medicin. Derudover ser egen læge ingen behandlingsmuligheder.

Psykisk oplever [klager] sig ikke særlig påvirket af den aktuelle situation hverken stemningslejet eller i forhold til irritabilitet."

Arbejdsskadestyrelsen traf ny afgørelse den 2/6 2010, idet erhvervsevnetabet blev fastsat til 15 %.

I brev af 29/7 2010 til klageren har kommunen indstillet klageren til førtidspension, idet det bl.a. fremgår af indstillingen:

> "Ansøger har varige helbredsklager i form af moderate til middelsvære udbredte lumbale degenerative forandringer, medførende kronisk smertekompleks og skånehensyn for enhver form for fysisk belastende funktioner. Lægefagligt er vurderingen, at der er tale om en kronisk ryglidelse efter mange års slid. Der er ikke yderligere behandlingsmuligheder, ej heller træningsmuligheder af betydning for selve arbejdsevnen, der vurderes svært reduceret."

Ved brev af 4/8 2010 til klageren har kommunen bevilget førtidspension med virkning fra 1/9 2010.

I ansøgning om invalidepension af 24/8 2010 til selskabet har klageren anført, at han lider af slidgigt i lænderygsøjlen og sammenfald i ryghvirvler. Han har oplyst, at han først mærkede noget til sygdommen i 2008, og at sygemeldingen startede den 18/8 2009, idet han endvidere havde været sygemeldt i perioder i 2007 og 2008.

Arbejdsskadestyrelsen har i afgørelse af 24/9 2010 truffet ny afgørelse, idet erhvervsevnetabet nu vurderes til 65%.

Selskabet rekvirerede det lægelige og kommunale materiale og har i brev af 29/7 2011 til klageren af 19/7 2011 bevilget midlertidig invalidepension og bidragsfritagelse fra 1/11 2007 til 1/2 2008. Med hensyn til tiden fra 1/2 2008 har selskabet bl.a. anført:

> "Efter at have gennemset helbredsoplysningerne har vores lægekonsulent vurderet, at din generelle erhvervsevne ikke er nedsat så meget efter den 1. februar 2008, så du kan få udbetalt yderligere invalidepension fra os. Derfor ophører udbetalinger herfra den 1. februar 2008.
>
> Årsagen er, at det af arbejdsmedicinsk speciallægeerklæring af 13. januar 2009 fremgår, at du kan bevæge dig frit. Det er beskrevet, at du har en stiv ryg og på røntgen er der påvist middelsvære degenerative forandringer, men herudover normale forhold. Det er beskrevet, at du har smerter ved belastning, hvorfor speciallægen tilråder dig et ikke-rygbelastende arbejde fremover.
>
> Endvidere fremgår det af generel helbredsattest fra praktiserende læge …, at du har brug for et arbejde, hvor der er mulighed for stillingsskift. Det er beskrevet, at du på gode dage formår at løfte en kasse øl til 1. sal. Det er beskrevet, at omskoling er besværliggjort af dine problemer med ordblindhed.

Vores lægekonsulent har vurderet, at du bør kunne fungere i et job med ikke-rygbelastende funktioner med mulighed for stillingsskift på nedsat tid.

Vi henviser til forsikringsbetingelserne, hvor det fremgår, at din erhvervsevne skal være nedsat med mindst 2/3, før du kan få invalidepension. Erhvervsevnen er nedsat med 2/3, når du efter AP Pensions skøn ikke længere er i stand til at tjene mere end 1/3 af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til din helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse.

Du skal være opmærksom på, at vores kriterier for at udbetale invalidepension er forskellige fra dem, der gælder for offentlig førtidspension. Vi lægger især vægt på de helbredsmæssige forhold, når vi skal vurdere, om din erhvervsevne er nedsat. Det offentlige ser derimod på de muligheder, du har for at udvikle din arbejdsevne. Derfor kan pensionsansøgninger hos os og hos det offentlige få forskelligt udfald."

Klageren var utilfreds med afgørelse og har klaget til nævnet den 23/8 2011, idet han kræver, at selskabet bliver pålagt at anerkende et erhvervsevnetab på mindst 2/3 og har til støtte herfor bl.a. henvist til kommunens afgørelse, idet det heraf fremgår:

"*Du har under din sygemelding medvirket ved arbejdsprøvning hos Arbejdsmarkedscenter …. Derfra vurderes, at du til trods for gode faglige kvalifikationer er fremstået med en nedsat arbejdsevne, primært begrundet i smerteproblematik, medførende en ringe daglig fremmødetid* (det skal her indskydes at arbejdsprøvningen absolut ikke var hverken fysisk hårdt eller rygbelastende. Arbejdsprøvningen bestod i påsætning af etikker, ompakning af slik, putte pap i pappresser kontrol af edb-udstyr, pakning af søm og skruer i plastposer).

Endvidere fremgår det beslutningsskemaet (citat):

Du har varige helbredsklager i form af moderate til middelsvære udbredte lumbale degenerative forandringer medførende kronisk smertekompleks og skånehensyn for enhver form for fysisk belastende funktioner. Lægefagligt er vurderingen, at der er tale om en kronisk ryglidelse efter mange års slid. Der er ikke yderligere behandlingsmuligheder, ej heller træningsmuligheder af betydning for selve arbejdsevnen, der nu varigt <u>i ethvert erhverv findes nedsat til det ubetydelige.</u>

Jeg er med andre ord tilkendt førtidspension på grund af at mit fysiske helbred er så dårligt, på grund af mange års hårdt fysisk arbejde, og min lidelse er i øvrigt anerkendt i Arbejdsskadestyrelsen, som erhvervsbetinget, med efterfølgende tilkendelse af et erhvervsevnetab på 65%."

Selskabet har over for nævnet i brev af 19/9 2011 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor bl.a. anført:

"Ifølge de indhentede oplysninger blev klager første gang sygemeldt i august 2007. Herefter blev han røntgenfotograferet, hvilket viste, at klager havde en morbus scheuermann og en discus degeneration i lænden. I januar 2008 genoptog klager sit arbejde med 20 timer pr. uge stigende til 37 timer pr. uge i juni og august 2008. Klager blev raskmeldt den 26. august 2008.

Det fremgår af sagen, at klager blev opsagt på grund af omstrukturering i januar 2009, og at han atter blev sygemeldt den 18. august 2009.
…
Ret til midlertidig invalidepension
Indledningsvis bemærkes, at det er forsikrede, som skal bevise sin ret til forsikringsdækning, uagtet at selskaberne gennem brancheprаksis bistår med at indhente dokumentation og med at betale for denne dokumentation.

Det er for det første en forudsætning, at forsikrede er syg. En god indikation herfor, er at forsikrede som minimum er sygemeldt.

Klager blev sygemeldt i august 2007. I begyndelsen af et sygdomsforløb vurderer selskabet klagers erhvervsevne ud fra hans erhvervsevne i eget erhverv. I perioden efter sygemeldingen har selskabet vurderet, at klagers erhvervsevne er nedsat med 2/3 i eget erhverv, og da forsikringen er tegnet med 3 måneders karens, påbegyndes udbetaling af invalidepension den 1. november 2007.

Klager genoptog arbejdet den 1. januar 2008 med 20 timer pr. uge og arbejdede uden sygeperioder med stigende arbejdstid til 37 timer pr. uge i juni 2008. Klager arbejdede efter det oplyste uden sygefravær til han afskediges på grund af omstruktureringer i januar 2009. Klager sygemeldes atter den 26. august 2009.

Allerede fordi klager har modtaget løn frem til januar 2009 er han ikke berettiget til udbetaling. I perioden frem til sygemelding er klager afskåret fra udbetaling, da han ikke kan dokumentere, at han har været helt eller delvist sygemeldt i perioden til 26. august 2009.

På denne baggrund fastholder selskabet, at klager ikke har dokumenteret, at hans erhvervsevne er nedsat med 2/3 eller mere i eget erhverv, og efter det aftalte derfor ikke har ret til udbetaling af midlertidig invalidepension ud over det allerede tilkendte.

Ret til varig invalidepension
For så vidt angår spørgsmålet om klagers ret til en udbetaling på grund af varig erhvervsevnenedsættelse, sker denne vurdering, når tilstanden anses for stationær dog senest når klager har haft et midlertidigt erhvervsevnetab i 18 måneder. Den varige erhvervsevne vurderes ud fra forsikredes erhvervsevne i alle erhverv.

Indledningsvis bemærkes, at klagers erhvervsevne skal vurderes i ethvert erhverv straks ved sygemeldingen i 2009. Dette skyldes, at det følger af aftalen, se herom § 1, afsnit 14, at:

> *'I de to første år efter ophør af udbetaling efter reglerne om midlertidig erhvervsevnetab kan der ikke på ny ske udbetaling efter disse regler ved et sygdomsforløb, som direkte eller indirekte har sammenhæng med det sygdomsforløb, der tidligere er sket udbetaling på baggrund af.'*

Da klager såvel i 2007 som i 2009 sygemeldes på grund af rygproblemer, kan klager ikke tilkendes invalidepension ud fra reglerne om midlertidigt erhvervsevnetab i 2009.

Selskabet finder det ikke ud fra det foreliggende lægelige oplysninger dokumenteret med tilstrækkelig sikkerhed, at klagers erhvervsevne er nedsat varigt med mindst 2/3 i alle erhverv på grund af sygdom eller ulykke. Baggrunden er, at det fremgår af det lægelige materiale, at

klager ikke tager medicin eller bliver behandlet, at han ikke skåner ryggen samt, at han kan bære en kasse øl til første sal og støvsuge.

Der er ingen læger, der i sagen har udtalt sig om omfanget af klagers erhvervsevnenedsættelse i alle erhverv, herunder erhverv, som er mindre fysisk belastende, end klagers eget erhverv. Det fremgår alene, at der er skånebehov fx **bilag …**,og at klager ikke længere kan arbejde som flyttemand eller i erhverv med tunge løft (**Bilag …**). Dette dokumenterer ikke, at erhvervsevnen er nedsat i ethvert erhverv med 2/3.

Vi finder anledning til at fremhæve, at klagers alder, ordblindhed og indlæringsvanskeligheder efter aftalens ordlyd ikke indgår ved vurderingen af erhvervsevnen. Disse forhold kan derfor ikke tillægges vægt i forhold til klagers ret til udbetaling af invalidepension.
…
Betydning af tilkendelse af offentlig førtidspension
Selskabet er opmærksom på, at klager er tilkendt offentlig førtidspension fra den 1. september 2010 (**bilag …**). Det fremgår af forsikringsbetingelsernes ordlyd, at forsikredes eventuelle tilkendelse af offentlig førtidspension ikke medfører, at der er ret til forsikringsydelsen, da tilkendelseskriteriet ikke er det samme. De offentlige myndigheder vurderer borgerens arbejdsevne efter reglerne i Lov om Social Pension, hvor det offentlige inddrager 12 forskellige kriterier, hvor tilkendelse af invalidepension alene beror på forsikredes helbredsmæssige forhold."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**AFSNIT 2 REGLER FOR INVALIDEYDELSE OG PRÆMIEFRITAGELSE (invalidepension og invalideforsikringssum)**

§ 1 Definition af invaliditet/ erhvervsevnetab

Fællesregler for midlertidigt erhvervsevnetab og varigt erhvervsevnetab

Invalidepension og præmiefritagelse
Ret til fuld invalidepension og/eller fuld præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne, og når enten betingelserne for midlertidigt erhvervsevnetab eller varigt, generelt erhvervsevnetab er opfyldt.
…
Midlertidigt erhvervsevnetab
Ved midlertidigt erhvervsevnetab forstås, at forsikrede er ude af stand til at passe sit nuværende arbejde som følge af sygdom/ulykke.
…
Udbetaling efter reglerne om midlertidigt erhvervsevnetab ophører senest, når forsikrede har haft et midlertidigt erhvervsevnetab i 18 måneder.

I de to første år efter ophør af udbetaling efter reglerne om midlertidigt erhvervsevnetab kan der ikke på ny ske udbetaling efter disse regler ved et sygdomsforløb, som direkte eller indirekte har sammenhæng med det sygdomsforløb, der tidligere er sket udbetaling på baggrund af.
…
Vurderingen af forsikredes generelle erhvervsevnetab foretages under alle omstændigheder senest, når forsikrede har været midlertidig uarbejdsdygtig i 18 måneder. AP Pension kan dog for et begrænset tidsrum en eller flere gange udskyde vurderingen af det varige erhvervsevnetab. Så længe udskydelsen varer, fortsætter udbetalingen efter reglerne om midlertidigt erhvervsevnetab.

Forsikredes generelle erhvervsevne anses for varigt at være nedsat i ydelsesberettiget grad, når forsikrede - efter AP Pensions skøn - ikke længere er i stand til at oppebære en indtægt på mere end 1/3 - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse - af, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt erhvervsdygtige personer med tilsvarende uddannelse og alder.

Forsikredes eventuelle tilkendelse af offentlig førtidspension medfører ikke, at der er ret til udbetaling af forsikringsydelsen, da tilkendelseskriterierne for offentlig førtidspension er forskellige fra forsikringsbetingelserne. Det samme gælder for visitation til fleksjob og andre beskæftigelsesordninger med offentlige ydelser og tilskud.

…

§ 4 Ikrafttræden og ophør af invalidepension og/eller præmiefritagelse

Stk. 1. Udbetaling af invalidepension og/eller ydelse af præmiefritagelse træder i kraft den 1. i måneden efter nedsættelsen af erhvervsevnen har varet uafbrudt i 3 måneder."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet, at klagerens generelle erhvervsevne - vurderet i forhold til de ovenfor gengivne forsikringsbetingelser - ikke er nedsat i dækningsberettigende grad. Nævnet kan derfor ikke pålægge selskabet at forlænge udbetalingerne efter den 1/2 2008.

Det forhold, at klageren har fået tilkendt offentlig førtidspension, kan ikke i sig selv begrunde et andet resultat, hvorfor

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand